

Αισθάνομαι πως το μικρό κείμενο που θα σας διαβάσω είναι ίσως περιττό για όσους απο σας ξέρουν τον Νίκο Δήμου. Γιατι εκείνοι που τον ξέρουν αποκλείεται να έχουν περιοριστεί στην ανάγνωση ενός μόνο βιβλίου του. Ο τρόπος γραφής του και η διαπασών των θεμάτων του είναι τόσο δεικνυτικά που ο πειρασμός να ξαναγευτεί κανείς τη απόλαυση είναι ακατανίκητος.

Ας φανταστούμε ένα μαγικό σφουγγάρι που με μία κίνηση σβύνει δυόμιση περίπου χιλιάδες χρόνια απο την πλάτη της Ελλάδας. Αθήνα, Αγορά, 5ος Αιώνας προ Χριστού. Ανάμεσα στους φιλοσόφους που περιφέρονται συζητώντας πολιτικά και κοινωνικά θέματα καμιά έκπληξη δεν θα μου προξενούσε αν έβλεπα τη μορφή του Νίκου Δήμου. Τώρα φανταστήτε ένα μαγικό πουλί που πετάει κάπου εκατο, διακόσια, πεντακόσια χρόνια μπροστά, σε μια διεθνή Πολιτεία του δυόμισι χιλιάδες μετα Χριστόν. Ανάμεσα στους φιλοσόφους επιστήμονες που χειρίζονται τις πανέξυπνες μηχανές θα μπορούσε άνετα να κυκλοφορεί η φιλική μορφή του Νίκου Δήμου. Μια μορφή διαχρονική; Μια μορφή παγκόσμια; Ίσως, αλλά ταυτοχρόνως και μια μορφή πολύ οικεία, σημερινή, πολυ τοπικά ελληνική που πονάει για τα κοινά, για το γιατί, για την ποίηση, που σπάει πλάκα με τα στραβά και στραβομουτσουνιάζει με τα ορθόδοξα, που χαλαρώνει παίζοντας τάβλι κι ακούγοντας Μότσαρτ αλλά και χάνεται απο ευτυχία μέσα στους εγκεφαλικούς δαιδάλους τού κομπιούτερ του.

Νίκος Δήμου. Κάπου σαράντα τίτλοι βιβλίων, κάπου 180 ανατυπώσεις των εκδόσεων του. Αν δέν κάνω λάθος ασχολήθηκε με όλα τα είδη του λόγου εκτός απο το θέατρο και το παιδικό βιβλίο, ή ίσως κάπου κρυφά στα συρτάρια του υπάρχουν κι αυτά. Και πάντα με επιτυχία διαλύοντας όλες τις θεωρίες περί ειδικεύσεως για να μὴν μειώνεται δήθεν η ποιότητα. Φιλοσοφικά και αισθητικά δοκίμια, ποίηση πεζογραφία, μεταφράσεις, πολιτικές αναλύσεις, θέματα μαζικής επικοινωνίας, διαφήμιση, φωτογραφία. Και μόνο μέ ένα απο όλα αυτά θα ήταν επαρκής η παρουσία του. Αλλα όχι, είπαμε, ο Νίκος Δήμου είναι ο κλασικός συνεχιστής του αρχαίου προτύπου. Κουβαλάει μέσα του το συναρπαστικό δαιμόνιο της περιέργειας που υπηρξε η κινητήρι δύναμη για όλα εκείνα τα θαυμαστά που όπως λέει κι ο ίδιος κρέμονται σήμερα πάνω απο το κεφάλι μας σαν τρομαχτική κληρονομιά. Μα το σπουδαιότερο είναι πως κουβαλάει ατόφιο το πολύτιμο στίγμα της απόλυτης ελευθερίας της σκέψης, μακριά απο κάθε δόγμα και

Οποιος λαός κι αν καταγόταν απο τους αρχαίους Έλληνες θα ήτα αυτόματα δυστυχισμένος. Εκτός αν μπορούσε να τους ξεχάσει, να τους ξεπεράσει.

Αποφθέγματα σαν και το πιο πάνω έκαναν το βιβλίο του "Η δυστυχία του να είσαι Έλληνας" ένα απο τα πιο δημοφιλή σύγχρονα βιβλία με αλληπάλληλες εκδόσεις σε δεκάδες χιλιάδες αντίτυπα. Το βιβλίο είναι αφιερωμένο στον Εμμανουήλ Ροΐδη, τον μεγάλο διανοητή και τεχνίτη της γλώσσας αλλά και δάσκαλο του σαρκασμού και της σάτιρας. Γράφτηκε μέσα στη σκοτεινή νύχτα της δικτατορίας κι είναι σαν το μαγικό καθρέφτη της μητριάς της Χιονάτης. Καθένας μας βλέπει μέσα εκεί τον πραγματικό εαυτό του, όμορφο ή άσχημο.

Αν δεν βρούμε σύντομα το δικό μας πρόσωπο, λέει, κάποια μέρ

θα ξυπνήσουμε με μια "γενική" φάτσα -δημιούργημα των ρόλων που παίζουμε, της μόδας, των μέσων επικοινωνίας. Τότε θα μάς μείνει ένα προσωπίο για πρόσωπο. Και το αλάτι της Ρωμισούνης θα χαθεί.

Μέσα στη δυστυχία του να είμαστε έλληνες έχουμε την ευτυχία να είμαστε συμπατριώτες ανθρώπων σαν τον Νίκου Δήμου που με τη σκέψη και την τόλμη τους κουνούν τα στεκάμενα νερά και δεν τ' αφήνουν να βρωμίσουν. Το σημερινό θέμα της διάλεξης του, ο Λαϊκισμός στην πολιτική ζωή (και όχι μόνον θάλεγα) θα μας δώσει την ευκαιρία να ακούσουμε μερικές πικρές και λαμπερές αλήθειες. Γιατί εμείς, εδώ στην Κύπρο, με τις ιδιομορφίες του χώρου μας και τα γνωστά προβλήματα επιβίωσης, δεν έχουμε την πολυτέλεια να παρακολουθούμε ανέμελα την παραμόρφωση της ταυτότητας μας, και να αφήνόμαστε να παρασυρθούμε στη δίνη του λαϊκισμού που μας οδηγεί ολοταχώς στον πάτο.

Και δυστυχώς ο θρίαμβος του λαϊκισμού σφραγίζει σιγά σιγά όλες τις πράξεις και τις κινήσεις μας. Ξεκινώντας από την κραυγαλέα ρηχότητα της πολιτικής μας ζωής και φτάνοντας στην κακογουστιά της ψυχαγωγίας μας, από τα τουριστικά εξαμβλώματα, που αθόρυβα στρογγυλοκάθονται στα στομάχια μας μέχρι την κακοποίηση της γλώσσας μας από ένα σωρό αυτοσχέδιους γλωσσοποιούς και γλωσσοκοπάνους. Από την επιδειξιομανία μας μέχρι την έλλειψη κάθε ίχνους αυτογνωσίας.

Ευχαριστούμε τον συγγραφέα, μελετητή, φιλόσοφο και κυρίως Άνθρωπο Νίκο Δήμου γιατί είχε την καλwsύνη να σκύψει με στοργή και υπομονή πάνω από τα προβλήματα μας όσο λίγοι στον ελληνικό χώρο και τον ευχαριστούμε για την γενναιότητα του να λέει τα σύκα σύκα, πράγμα που τον κάνει ακόμη πιο σπάνιο είδος. Τουλάχιστον εδώ σ' εμάς οι ειλικρινείς τρώνε ακόμη καρπαζιές ενώ οι κατεργαρέοι συλλέγουν επαίνους.

Νιώθω πως δεν πρέπει να κλέψω άλλο από τον πολύτιμο χρόνο της επικοινωνίας όλων μας με αυτό τον υπέροχο άνθρωπο. Σας τον παραδίδω.